

Temat:

„Ta młodość nie myśli o zgliszczach”. Bohaterowie *Kamieni na szaniec*.

Adresat: uczniowie gimnazjum.

Czas realizacji: 45 minut.

Cele:

- uczniowie znają i odróżniają bohaterów powieści i filmu "Kamienie na szaniec",
- uczniowie wskazują podobieństwa i różnice między tekstem źródłowym a filmem,
- uczniowie w ocenie postaw uwzględniają kontekst historyczny.

Metody i formy pracy: samodzielna praca z tekstem kultury i z tekstem źródłowym, praca w grupach dyskusja.

Materiały:

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*, Warszawa 1999 (ze wstępem Barbary Wachowicz).

Kamienie na szaniec [film], reż. Robert Gliński, Polska 2014.

Fragment wywiadu z M. Sabatem w: <http://film.interia.pl/wiadomosci/film/news/zoska-narwany-i-niepokorny>

Przebieg zajęć:

1. Lekcję poprzedza praca domowa, w ramach której uczniowie mają za zadanie przygotować zestawienie cech Zośki, Rudego i Alka na podstawie powieści oraz filmu Roberta Glińskiego.

2. Nauczyciel dzieli uczniów na 6 grup. Każda grupa otrzymuje zadanie: na podstawie materiału opracowanego w domu przygotować charakterystykę jednego bohatera. Grupa I – Zośki na podstawie powieści, grupa II – Rudego na podstawie powieści, grupa III – Alka na podstawie powieści, grupa IV – Zośki na podstawie filmu, grupa V – Rudego na podstawie filmu, grupa VI – Alka na podstawie filmu. Cechy bohaterów uczniowie wypisują na dużych arkuszach.

3. Przedstawiciele grup prezentują efekty pracy.

4. Nauczyciel prosi o porównanie sposobu przedstawienia bohaterów w powieści i w filmie. Uczniowie wskazują na podobieństwa i różnice.

Przykładowe wypowiedzi:

Bohaterowie powieści	Bohaterowie filmowi
<ol style="list-style-type: none">1. chcieli się uczyć i pracować, ponieważ w ten sposób rozumieli działanie na rzecz ojczyzny, mają silne poczucie wspólnoty;2. przestrzegają zasad harcerskich (nie palą, nie przeklinają, pomagają innym, okazują szacunek starszym);3. Rudy jest „żenująco delikatny wobec przyjaciół”, ale nie waha się z bliska zabić hitlerowca;4. Zośka po śmierci przyjaciół popadł w odrętwienie, „tylko siłą woli wymuszał na sobie załatwianie bieżących spraw organizacji i życia codziennego”;5. Alek zasłynął brawurową akcją odkręcenia tablicy z pomnika Kopernika;	<ol style="list-style-type: none">1. nie mają konkretnych zajęć, nie wydają się być zainteresowani lekcjami, każdy skupiony na sobie;2. nie widać w ich zachowaniu respektowania zasad harcerskich (buntują się wobec przełożonych i rodziców, Zośka przeklina, Rudy wygląda jakby chciał wziąć papierosa w czasie przesłuchania);3. Rudy boi się zabić (gołębia, hitlerowca);4. Zośka po śmierci przyjaciół chce odebrać sobie życie;5. Alek jest jednym z wielu epizodycznych bohaterów;

5. Nauczyciel prosi uczniów o wyciągnięcie wniosków z zestawienia. Zadaje pytania pomocnicze: Co mogło spowodować, że autor inaczej przedstawił bohaterów książki Aleksandra Kamińskiego? Jakie znaczenie dla zachowania ludzi mają czasy, w których żyją? Gdzie można znaleźć informacje pozwalające zweryfikować prawdziwość prezentowanych postaci?

6. Nauczyciel wyświetla na tablicy lub wypisuje fragment wypowiedzi aktora odtwarzającego rolę Zośki:

Marcel Sabat: „Ci młodzi chłopcy niczym się nie różnili od nam współczesnych. Pomimo tego że walczyli, to spotykali się z dziewczynami, żar-

towali, śmiali się. Nasz film ma przedstawić tych chłopaków od normalnej strony – mówi aktor. Lawirujący między życiem a śmiercią, Zośka nie wydaje się oczywistym materiałem na bohatera narodowego, co jednak czyni z niego dużo ciekawszego bohatera filmowego.” Za: <http://film.interia.pl/wiadomosci/film/news/zoska-narwany-i-niepokorny>

7. Nauczyciel prowokuje uczniów do dyskusji pytaniem: Czy rzeczywiście „Ci młodzi chłopcy niczym się nie różnili od nam współczesnych”? W trakcie dyskusji nauczyciel zwraca uwagę na wykorzystywanie w funkcji argumentacyjnej przykładów z powieści, filmu i historii.

Scenariusze lekcji opracowane dla Niezależnego Wydawnictwa Harcerskiego
Warszawa, 2014

© Copyright by Maria Mazurkiewicz

© Copyright by Niezależne Wydawnictwo Harcerskie

Wszelkie niekomercyjne wykorzystanie scenariuszy – do prowadzenia zajęć lub publikacji – dozwolone i zalecane! Oczywiście, z podaniem źródła.